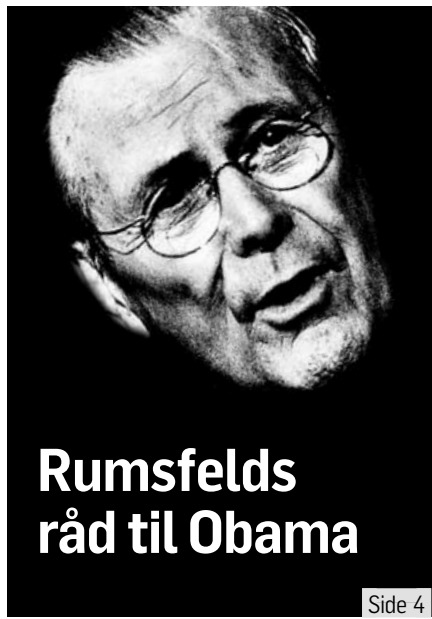

Forsiden

Side 4

48 sider temasektion

Side 8

Side 10

WORLD'S BEST DESIGNED NEWSPAPER

POLITIKEN

Søndag

22. sept. 2013

Årgang 128, Nr. 354

Pris 35,00

Kundecenter

Politiken 70 15 01 01

1. udgave

www.politiken.dk

Hele Europa venter på kansleren

Store udfordringer fra europæisk gældskrise til klimakvoter venter den tyske leder, når vælgerne i dag har sat deres kryds.

TYSK VALG

THOMAS LAURITZEN, BRUXELLES
OG MICHAEL SEIDELIN, STRALSUND

Selv om de lever i Europas rigeste og mest magtfulde land, så er Edeltaud og Dithmar Borchert bekymrede, når de får stemmesedlerne i dag.

»De sociale forskelle er blevet alt for store. Det er en skandale«, siger Edeltaud, som er hjemmegående husmor i Friedland i Niedersachsen midt i det Tyskland, der denne søndag vælger en ny kansler.

Eller måske den samme for tredje gang – for selv om kapløbet med socialdemokraterne er blevet meget tæt de seneste dage, så har den konservative Angela Merkel store chancer for genvalg. Forbunds-kanslerens eget parti CDU står til 40 procent af stemmerne i de fleste målinger, mens koalitionspartneren FDP er tæt på spærregrensen. Det store spørgsmål er derfor, hvem hun vil danne regering med.

»Valgkampen virker lidt kunstig. De to store kunne egentlig lige så godt arbejde sammen i en regering«, som den pensionerede jernbanearbejder Dithmar siger.

Frygten for social ulighed, lave lønninger og høje energipriser har præget valgkampen. Selv om respekten for Merkels økonomiske politik er stor, så er tanken om en bred, tværpolitisk samlingsregering populær blandt de tyske vælgere. Som den 38-årige informationsmedarbejder Daniel Schalow fra Greifswald siger: »Folk vil også have stabilitet, og derfor vil mange gerne have en stor koalition«.

Samme ønske kommer fra Bruxelles, Paris og andre hovedstæder i resten af EU, hvor mange vigtige debatter og beslutninger længe har været på vågeblus.

Alt fra bankunion og gældskrise til klimakvoter, grænsekontrol, fælles sikkerhedspolitik, videre udvidelse og østlige partnerskaber afventer et mere handlekraftigt Tyskland efter valget.

Grækerne har brug for flere penge, irerne vil have lån eftergivet, rumænerne og bulgarerne vil med i Schengen, serberne

vil forhandle om EU-medlemskab, og konflikterne med Rusland hober sig op.

»Det er ikke, fordi nogen forventer store omvæltninger i tysk europapolitik, selv hvis der mod forventning skulle komme en ny kansler i Berlin«, siger Charles Grant, direktør for tænketanken Centre for European Reform i London:

»Men EU kan ikke fungere uden tysk ledelse. Og Tyskland kan ikke lede, når der er valgkamp. Derfor er det af stor betydning for os alle at få det her overstået«.

Genstart af tysk-fransk motor

Grant håber som andre eksperter og politikere, at en ny eller styrket forbundskansler vil kunne genstarte den tysk-franske motor, som har hostet, siden Frankrig sidste år fik en socialistisk præsident.

»Jeg tror, Paris og Berlin vil finde hinanden nu, for det er de nødt til. De må sætte gang i nye planer for at komme videre ud af krisen, og det vil udfordre Danmark og resten af EU«, siger lederen af det franske institut Notre Europe, Yves Bertoncini.

Sidste fase af den europæiske bankunion, som skal være et bolværk mod en ny finanskrise, er kørt fast i tysk skepsis op til valget. Det går ikke længere, siger Europaparlamentets formand, Martin Schulz:

»Uden bankunionen kan vi ikke komme ud af krisen på en bæredygtig måde«.

Formanden advarer også om, at Tyskland må tage ansvar for at gøre mere ved især Sydeuropas sociale krise og den voksende ungdomsarbejdsløshed, som kan »splitte hele EU ad«.

Midt under de første, spæde tegn på et opsving efter fem års europæisk krise er alles øjne nu rettet mod det tyske valg, siger Martin Schulz til Politiken.

»Det er naturligt, at folk i Danmark og andre medlemslande nu må være meget interesserede i valg i både Tyskland, Italien, Grækenland og andre lande. Det viser, at Europa er ved at udvikle en slags fælles indenrigspolitik«, siger han.

Meget har måttet vente på, at Edeltaud, Dithmar og resten af de knap 62 millioner valgberettigede tyskere får sat deres kryds. De stemmer på en forbundskansler, men vælger samtidig en afgørende leder for resten af kontinentet.

thomas.lauritzen@pol.dk

Guide til det tyske valg

1. sektion side 10

Portræt af Merkel

PS, 3. sektion forsiden

Det vigtige er at være original

KULTUR Side 6

Zadie Smith får på torsdag udgivet sin seneste roman 'NW' på dansk. For den britiske forfatter er det mindst lige så vigtigt at læse som at skrive. »Man kan ikke være original uden at have en viden, og for de fleste af os er det nødvendigt at læse, før vi kan skabe noget. Jo mere du ved, jo mere er du tilbøjelig til at bevæge dig ind på et område, hvor du er original«. Foto: Joachim Adrian

POLITIKEN MENER

Borgfred efterlyses

Folketinget må gøre op med tabu om boligskat.

Vismændene siger det. Nationalbanken siger det. EU har løftet pegefingern. I sidste uge hejste det såkaldte Rangvid-udvalg om finanskrisen flaget: Der bør gøres noget ved ejendomsbeskatningen, så den igen følger prisudviklingen og giver et automatisk bidrag til at stabilisere boligpriserne.

Den fastfrosne ejendomsværdiskat er en skævvridende og problematisk faktor for dansk økonomi. Det betyder, at skatten bliver betalt i de samme kroner og øre som i 2001. Reelt vil det sige, at skatten er markant lavere i dag end dengang – og at boligjerne med de dyreste huse er sluppet for mest skat.

Det bidrog til finanskrisen og kan puste liv i nye bobler, hvis der ikke gøres noget. Mens de danske offentlige finanser er sunde, vil et usikkert boligmarked hurtigt kunne skabe utryghed om dansk økonomi. Efter et tiår med markante økonomiske omvæltninger, en bristet boligboble, overophedning og finanskrise er det det sidste, der er brug for. Vi må have lært noget. Der skal stabilitet og tryghed på markedet. Det er politisk uansvarligt at lukke øjnene og ikke at handle.

Folketingets partier har før vist, at de kan stå sammen om at bryde tabuer. Højstemte taler de hver især om, at politikerne har et ansvar for at gøre det, der virker, og det, der er nødvendigt. Et bredt flertal fandt sammen om tilbagetrækningsreformen og før det om en velfærdsreform, som har været med til at fremtidssikre dansk økonomi. Men lige præcis på boligskatten har frygten for at miste stemmer dikteret en ikke-handlingspagt frem til 2020. Men det går ikke. Tiden er kommet til, at politikerne lever op til skåltalerne og får truffet de vanskelige, men rigtige beslutninger. Der er ingen gode argumenter for ikke at tage fat – vælgerskrækken må overvindes og en borgfred etableres.

HVIS BEGREBET ansvarlighed skal give mening, må Lars Løkke Rasmussen og Helle Thorning-Schmidt lægge stridsøksen og indgå en aftale om at lade boligskatten stige igen – gerne gradvist og langsomt – efter næste folketingsvalg. Det er en forudsætning for et stabilt boligmarked. Og en vaccine imod endnu en økonomisk nedtur. ak

VEJRET Skyet med byger og lidt sol. Temp. mellem 16 og 19 grader. Frisk vind omkring vest.

Dvd **♥♥♥♥♥**
SILVER LININGS PLAYBOOK
DAVID O. RUSSELL
Pluspris 140 kr. Alm. pris 180 kr.
Køb på politiken.dk/plus eller i Plusbutikken, Vestergade 22, Kbh. K

Forbehold for trykfejl og udsolgte varer. **PLUS**

Janus Merinould

- 100% Merinould, ribstrikket
- Varmt, blødt og elastisk
- 210 g/m. 19,5 my micron.
- Klor ikke
- Trøje m. lange ærmer

Herre: Sort
Dame: Sort eller lilla
Pris kr. 399,-
Bukser, lange, sort kr. 399,-

Fjeld&Fritid
Frederiksborggade 28 • 1360 København K
www.Fjeld-Fritid.dk

FRIDA KAHLO til 12. januar 2014

ARKEN NØRDEA FONDEN

Designer Forum
Spar en formue —
— lign en million

Spar op til 80 % på alle varer

27.-29. sept.
Fredag kl. 17-20 VIP
Lørdag kl. 10-17 • Søndag kl. 10-16
Køb billet og se mærker
designerforum.dk

FORUM COPENHAGEN